

امضای عهدنامه ترکمنچای بین "فتحعلی شاه قاجار" و "پاسکویچ" روسی (1206ش)

در زمان فتحعلی شاه، دو دوره جنگ بین ایران و روسیه درگرفت که هر دو جنگ باشکست ایران به پایان رسید. پس از شکست دوم، اول اسفند 1206 ش (5 شعبان 1243ق، 21 فوریه 1828م) عهدنامه‌ای بین ایران و روس در قریه ترکمنچای به امضا رسید که به مراتب از قرارداد گلستان شوهمتر بود. به موجب این معاهده، ولایات ایروان و نخجوان به روسیه واگذار شد و مرزها معین گردید. علاوه بر غرامتی که ایران پرداخت کرد، حق کشتیرانی در دریای خزر مجدداً برای روس تأیید شد. به علاوه، اتباع روسیه در ایران از حقوق کاپیتولاسیون و مصونیت قضایی برخوردار شدند. این امر، حق اجرای مجازات نسبت به اتباع روس را هم که در ایران مرتکب جرم می‌شدند از دولت ایران گرفت و بعدها کم کم به جایی رسید که تقریباً اختیار محاکمه از دست دولت ایران سلب شد و استقلال قضایی کشور محدود گردید. دولت روسیه در برابر آن همه منافع، تنها ولیعهدی عباس میرزا و رساندن او را به تخت سلطنت تأیید کرد.